

LESOVERZICHT

LES 1 *Kies het zelf!*

Informatie over de les

In deze les maken de kinderen allereerst kennis met 'het waarom' van het schrijven van een werkstuk of het werken aan een project. Met een werkstuk of project oefenen ze met het zoeken en vinden van informatie en het beoordelen op bruikbaarheid van gevonden informatie.

In deze eerste les onderzoeken ze hun interesses, kiezen ze een onderwerp en bedenken ze goede vragen bij het gekozen onderwerp. Ze beginnen met het maken van een mindmap rond het onderwerp. Daarna bedenken ze op basis daarvan interessante vragen bij het onderwerp. De kinderen geven elkaar feedback en gebruiken dit om hun vragen nog verder aan te scherpen.

Bedenk of je de kinderen vrij wil laten in het programma waarin ze gedurende dit project gaan werken of dat je een programma kiest, bijvoorbeeld Word of Pages. Laat de kinderen weten met welk programma ze mogen werken.

Lesdoel

Het centrale lesdoel voor de kinderen is op het digibord als volgt verwoord:

In deze les oefen je:

met het bedenken van vragen bij een onderwerp dat je zelf hebt gekozen.

Lesduur en organisatie

- Lesduur: 60 minuten
- Lesorganisatie: 15 minuten klassikaal - 15 minuten zelfstandig - 10 minuten klassikaal - 15 minuten zelfstandig – 5 minuten klassikaal
- In de eerste 15 minuten introduceer je het project.
- De kinderen werken zelfstandig aan de opdrachten 1 t/m 4 waarmee ze hun interesses onderzoeken. Maak na 15 minuten de les weer centraal.
- Geef in 10 minuten instructie over het maken van een mindmap.
- De kinderen werken vervolgens aan opdrachten 5 t/m 7. In opdracht 5 en 6 maken ze zelfstandig een mindmap en bedenken vragen. Opdracht 7 doen ze als tweetal, ze geven elkaar feedback op de vragen die ze bedacht hebben over hun onderwerp.
- Bespreek kort klassikaal welk onderwerp ze hebben gekozen, welke vragen ze hebben bedacht en welke vorm hen aanspreekt. Sluit de les klassikaal af door noemen wat ze nu kunnen.

Nodig voor de les

- Digibord

dia 1

Vertel:

We gaan kijken naar kinderen die vertellen over het onderwerp van hun werkstuk of project.

Zet het filmpje aan.

Bespreek kort met de kinderen wat ze herkennen uit het filmpje.

Vinden ze het moeilijk om te kiezen, weten ze al meteen waar ze het over willen gaan doen?

Vraag wat ze een origineel onderwerp vinden. Waarom zou dat interessant zijn? [Bijvoorbeeld: dat wekt de interesse van de lezer of je vindt het leuk om iets bijzonders te onderzoeken.]

dia 2

Vertel:

Jullie gaan dit jaar een werkstuk maken en/of aan een project werken. Zo oefen je met het vinden van informatie en het beoordelen van gevonden informatie op bruikbaarheid.

Dat is niet alleen handig voor op school, maar ook voor later. Of je nou in een museum gaat werken of meubels gaat maken – in bijna ieder beroep is het handig om goede informatie te kunnen vinden! Lees over vier beroepen en het omgaan met informatie op pagina 4 en 5 van het projectboekje.

In de komende lessen ga je leren hoe je dat handig kunt aanpakken. Dat begint al bij een goed onderwerp kiezen. Maar het gaat ook over informatie zoeken, vinden en die informatie verwerken.

dia 3

Vraag:

Waarom is het handig om een onderwerp te kiezen dat je interessant vindt?

Alle drie de antwoorden zijn goed.

Vertel:

Het schrijven van een werkstuk of het uitwerken van een project gaat het beste als je onderzoek doet over een onderwerp dat je interessant vindt.

Je wordt bijvoorbeeld heel vrolijk of enthousiast van het onderwerp. Als jij ergens een bepaald sterk gevoel bij hebt, dan kun je het beter, leuker en overtuigender overbrengen dan als je het saai vindt. Als jij het al niet interessant vindt, waarom zouden je lezers dat dan wel vinden?

dia 4

FIND IT!

- Les 1 Kies het zelf
- Les 2 Bronnen, bronnen, bronnen
- Les 3 Verzamelen maar!
- Les 4 In je eigen woorden
- Les 5 Jouw werkstuk

Neem samen kort de vijf lessen door.

Weet iedereen wat bronnen zijn? [Uit een bron haal je informatie voor je werkstuk of project. Dat is bijvoorbeeld een boek of een filmpje op internet.]

Vertel dat jullie nu bij les 1 zijn en gaan uitzoeken wat een leuk onderwerp is voor een werkstuk of project.

dia 5

Bekijk samen het filmpje over het kiezen van een onderwerp voor je werkstuk of project.

Vraag:

Welke tips heb je gehoord?

dia 6

Vertel de kinderen wat ze in deze les gaan oefenen.

dia 7

LES 1

- Dit ga je doen:
1. een onderwerp kiezen
 2. met een mindmap je onderwerp nog interessanter maken
 3. vragen bedenken over je onderwerp

Bespreek kort met de kinderen wat ze deze les gaan doen.

Laat de kinderen opdracht 1 t/m 4 maken. Maak de les daarna weer centraal.

dia 8

Vertel:

Jullie hebben nu een onderwerp bedacht voor je werkstuk of project. Vervolgens ga je

Jezelf allerlei vagen stellen over je onderwerp. Maar hoe bedenk je een interessante vraag? Een interessante vraag gaat over iets bijzonders van je onderwerp. Dat doe je in vier stappen.

Stap 1: Schrijf het onderwerp in het midden; maakt niet uit welk onderwerp. Bijvoorbeeld:

Vliegtuig

Stap 2: Waar denk je aan bij een vliegtuig?

Metaal, Piloot, Ver reizen

Stap 3: Waar denk je aan bij de woorden die je net hebt opgeschreven?

- Metaal: zwaar, sterk
- Piloot: veel knopjes bedienen, niet slapen, altijd opletten
- Ver reizen: tijdverschil, tanken

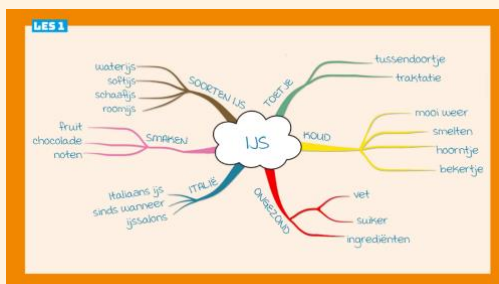
Stap 4: Bedenk vragen bij de woorden uit stap 3. Het kan helpen om dit samen met iemand te doen. Dan kun je elkaar op ideeën brengen!

Voorbeelden van vragen die passen bij de woorden uit stap 3 zijn:

Hoe kan een zwaar vliegtuig toch vliegen?

Hoe lang kan een vliegtuig in de lucht blijven zonder te tanken?

dia 9

Laat de kinderen opdracht 5 tot en met 7 maken. In opdracht 7 geven de kinderen elkaar feedback die ze vervolgens verwerken.

Bespreek kort klassikaal met de kinderen welk onderwerp ze hebben gekozen, welke vragen ze hebben bedacht, welke vormen aanspreekt.

Wie heeft er nog een andere vorm bedacht? Eentje die niet in het projectboekje staat?

dia 10

Bespreek kort met de klas wat de kinderen nu kunnen:

- een eigen onderwerp bedenken
- interessante vragen bij een onderwerp bedenken

LESOVERZICHT

LES 2 *Bronnen, bronnen, bronnen*

Informatie over de les

In deze les ontdekken de kinderen welk type informatiezoeker ze zijn en welke soorten bronnen er allemaal bestaan. Tijdens een klassengesprek ontdekken de kinderen dat je bij elke soort bron voor- en nadelen kunt ervaren. Na het klassengesprek gaan de kinderen op zoek naar goede bronnen die bij hun type passen. Als weektaak kun je ze de opdracht geven om ook andere bronnen te zoeken die ze kunnen gebruiken voor hun werkstuk of project.

Lesdoel

Het centrale lesdoel voor de kinderen is op het digibord als volgt verwoord:

In deze les oefen je:

met het vinden van geschikte informatiebronnen.

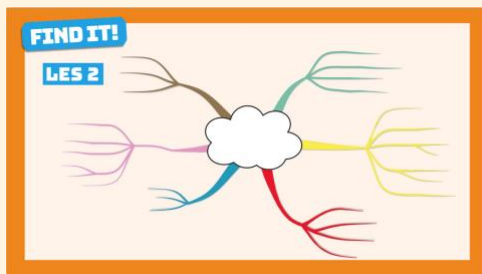
Lesduur en organisatie

- Lesduur: 60 minuten.
- Lesorganisatie: 10 minuten klassikaal -10 minuten zelfstandig- 15 minuten klassikaal - 20 minuten in tweetallen – 5 minuten klassikaal
- In het eerste deel van de les bespreek je de verschillende soorten bronnen die er zijn en wat de kinderen deze les gaan oefenen en doen.
- Met opdracht 1 en 2 ontdekken de kinderen welk type informatiezoeker ze zijn.
- Tijdens het tweede klassikale deel van de les vertel je meer over de verschillende soorten bronnen en bespreken jullie klassikaal wat handig of onhandig is aan bepaalde soorten bronnen.
- In tweetallen doen ze vervolgens opdracht 3 en 4. Opdracht 4 is een eerste kennismaking met het zelf zoeken naar bronnen. Waarschijnlijk ontdekken ze dat dat niet meevalt. In les 3 krijgen ze hier handreikingen voor. Maak na 20 minuten de les weer centraal.
- Bespreek kort wat ze nu kunnen en laat weten dat ze voor hun weektaak opdracht 5 moeten maken. Met deze opdracht zoeken ze andere bronnen voor hun werkstuk.

Nodig voor de les

- Digibord
- Toegang tot internet en tablets of computers per twee á drie leerlingen

dia 1

Met dit eerste beeld kun je nog even terughalen wat de kinderen de vorige les hebben gedaan.

Vraag:

Wat hebben we de vorige les gedaan?

[In de vorige les hebben we een eigen onderwerp gekozen en met een mindmap een aantal vragen bedacht. Dat maakt het onderwerp nog interessanter om te gaan onderzoeken.]

dia 2

Vertel dat jullie nu bij les 2 zijn en gaan oefenen met het zoeken van bronnen die je kunt gebruiken voor je onderzoek.

Vraag:

Weet iedereen wat bronnen zijn?

[Dat is bijvoorbeeld een boek of een filmpje op internet. Uit een bron haal je informatie voor je werkstuk of project.]

dia 3

Bekijk samen het filmpje waarin verschillende soorten bronnen aan de orde komen.

Vraag voor het kijken:

Welke soorten bronnen komen in het filmpje voor?

[Geschreven bronnen zoals boeken, tijdschriften, gesproken bronnen zoals interviews met mensen en filmpjes, tastbare bronnen zoals kleding, schilderijen en foto's.]

Er zijn dus heel veel soorten bronnen, maar welke soort bron past goed bij jou? Dat gaan we ontdekken!

dia 4

Vertel de kinderen wat ze in deze les gaan oefenen.

dia 5

LES 2

Dit ga je doen:

1. ontdekken welk type informatiezoeker je bent.
2. jouw favoriete informatiebronnen onderzoeken.

Bespreek kort met de kinderen wat ze deze les gaan doen.

dia 6

LES 2

De vier types...

De lezer De kijker De kletser De doener

Laat de kinderen zelfstandig opdracht 1 en 2 maken. Zo ontdekken ze welk type informatiezoeker ze zijn en welke soort bronnen bij hen passen. Maak daarna de les weer centraal.

Vertel:

Het is handig om te weten welk type informatiezoeker je bent! Want, ben je vooral een kijker en echt geen lezer, dan is het veel fijner om eerst iets te weten te komen door te kijken. En als je door die filmpjes dan al het een en ander weet van het onderwerp, dan is het veel makkelijker om met andere bronnen aanvullende informatie te zoeken. Je hebt dan sneller het juiste boek al gevonden, of je hebt misschien een expert gezien die je kunt interviewen.

dia 7

LES 2

de Bibliotheek

lezen weten

Startsites

de Jeugdbibliotheek

Kijk op je leeftijd en ontdek wat de Bibliotheek voor je heeft.

Vertel:

Om informatie te vinden over je onderwerp kun je verschillende soorten bronnen gebruiken. Je kunt bijvoorbeeld bronnen vinden op internet.

Daar vind je 'Startsites'. Dat zijn sites waar allerlei links naar filmpjes en boeken al voor je klaar staan. Ze zijn per onderwerp bij elkaar gezet. Goede startsites zijn: docukit.nl, jeugdbibliotheek.nl.

Er zijn ook zoekmachines speciaal voor kinderen zoals wikikids.nl.

dia 8

LES 2

Musea en organisaties

RIJKS STUDIO

Aan de slag met de meesterwerken Maak je eigen Rijksstudio

Musea en organisaties hebben vaak informatie bij elkaar gezet voor een spreekbeurt of werkstuk.

Je kunt op de sites van musea vaak mooie afbeeldingen en uitleg vinden. Kijk maar eens op Rijksstudio van het Rijksmuseum:

<https://www.rijksmuseum.nl/nl/rijksstudio>

dia 9

In **boeken** vind je ook veel informatie. Er zijn zelfs boeken speciaal voor het schrijven van een werkstuk. Bijvoorbeeld de Junior informatieboekje en de Corona informatieboekjes. Je vindt ze in de bibliotheek.

dia 10

Je kunt natuurlijk ook **filmpjes** kijken. Op Schooltv, Quest, Clippinger en Willem Wever vind je informatieve filmpjes over allerlei onderwerpen afgestemd op jouw niveau. Je kunt ook op YouTube kijken, maar daar vind je heel veel! Dus zorg dan dat je goede zoekwoorden gebruikt.

dia 11

Vertel:

Je bent dus een bepaald type Informatiezoeker, maar hoe goed een bron ook bij je past, elke bron heeft voor- en nadelen. Sommige dingen vind je misschien juist fijn en andere niet. De een gaat bijvoorbeeld lekker naar de bibliotheek terwijl een ander kind juist liever thuis blijft.

Voer een klassengesprek. Schrijf op het bord wat kinderen als fijn ervaren bij een bepaalde bron. Het zal duidelijk worden dat ieder kind zijn eigen persoonlijke voorkeur heeft.

Kinderen ervaren mogelijk de volgende zaken als fijn:

Boeken:

in een boek staat veel informatie bij elkaar of in de inhoudsopgave zie je of het boek bruikbaar is, een boek lenen bij de bibliotheek is gratis,

Filmpjes:

een filmpje kan je extra informatie geven, je kunt een filmpje meteen bekijken,

Experts:

een expert weet veel van je onderwerp, aan een expert kun je precies vragen wat je wilt weten.

dia 12

LES 2

Nadelen van bronnen

-
-
-

Kinderen ervaren mogelijk de volgende zaken als niet fijn:

Boeken:

het bibliotheekboek wat je gevonden hebt, kan uitgeleend zijn, het boek moet op tijd teruggebracht worden naar de bibliotheek, als de bibliotheek het boek niet heeft, dan moet je het kopen,

Filmpjes:

het is lastig om meteen te zien of een filmpje bruikbaar is, je moet goed opschrijven welke stukjes film interessant zijn,

Experts:

wanneer je met een expert gaat praten moet je een afspraak met iemand maken, het gesprek opnemen of alle informatie opschrijven, je moet de juiste vragen stellen.

dia 13

LES 2

De vier types

De lezer

De kijker

De kletser

De doener

Noem na het klassengesprek alle type informatiezoekers nog eens op en vraag de kinderen hun hand op te steken als hun type wordt genoemd en maak twee- of drietallen van gelijke typen.

Met opdracht 3 en 4 zoeken de kinderen in twee- of drietallen twee goede bronnen die bij hun type passen. Geef ze hiervoor zo'n 20 minuten de tijd. Maak daarna de les weer centraal.

dia 14

LES 2

Wat we nu kunnen:
geschikte informatiebronnen vinden

Bespreek kort met de klas wat ze nu kunnen:
geschikte informatiebronnen vinden

dia 15

FIND IT!

VOOR DE VOLGENDE LES:
Maak opdracht 5 als weektaak.

FUTURE

Geef de kinderen opdracht 5 als weektaak. In deze opdracht moeten ze verschillende bronnen zoeken waarmee ze de vragen die ze bedacht hebben in les 1 kunnen beantwoorden.

LESOVERZICHT

LES 3 *Verzamelen maar!*

Informatie over de les

In deze les gaan de kinderen goede zoekwoorden bedenken zodat ze op internet en in de online catalogus van de bibliotheek de juiste bronnen kunnen vinden. Daarbij oefenen ze met het herkennen van sleutelwoorden en het bedenken van synoniemen.

Het is bij deze les leuk en handig om met de hele klas de bibliotheek te bezoeken. Wil je dit gaan doen, stem je bezoek dan met de bibliotheek af. Zij zijn dan voorbereid op jullie komst en kunnen een programma aanbieden dat is afgestemd op dit project.

Tijdens het bezoek aan de bibliotheek (met de klas of anders met hun ouders of een klasgenoot) zoeken de kinderen de boeken die ze gevonden hebben in de online catalogus. Als ze het boek gevonden hebben, bekijken ze aan de hand van een schema of het bruikbaar is voor hun werkstuk of project.

De opdrachten in het projectboekje zijn als volgt opgebouwd:

opdracht:	locatie:	gaat over:
1	op school of in de bibliotheek	Zoeken
2 en 3	op school of in de bibliotheek	Vinden in catalogus
4	in de bibliotheek	Vinden in de kast
5	in de bibliotheek	Beoordelen

Lesdoel

Het centrale lesdoel voor de kinderen is op het digibord als volgt verwoord:

In deze les oefen je:

met het vinden van informatie op internet en in de catalogus van de bibliotheek.

Lesduur en organisatie

- Lesduur: 60 minuten.
- Lesorganisatie: 15 minuten klassikaal - 15 minuten in tweetallen - 10 minuten klassikaal – 15 minuten zelfstandig – 5 minuten klassikaal.
- In opdracht 1 en 2 bedenken de kinderen in tweetallen of voor zichzelf goede zoekwoorden bij het onderwerp van hun werkstuk of project. Loop ondertussen rond en help waar nodig.
- Bespreek enkele zoekwoorden. Geef elkaar tips en vul elkaar aan.
- Laat de kinderen zelfstandig opdracht 3 maken. Let op: kinderen hebben dan per tweetal een computer nodig! De kinderen noteren de titels en vindplaats van de boeken over hun eigen onderwerp. Deze gegevens hebben ze nodig om in de bibliotheek de betreffende boeken te kunnen zoeken.
- Laat de kinderen weten wanneer ze opdracht 4 en 5 gaan doen. In deze opdrachten moeten ze de boektitels in de bibliotheek vinden en beoordelen op bruikbaarheid.

Nodig voor de les

- Digibord
- Per leerling of per twee leerlingen toegang tot internet en tablets of computers

dia 1

Met dit eerste beeld kun je nog even terughalen wat de kinderen de vorige les hebben gedaan.

Vraag:

Wat hebben we de vorige les gedaan? [In de vorige les hebben we een test gedaan waarmee je hebt ontdekt welk type informatiezoeker jij bent en hebben we verschillende soorten bronnen gezocht.]

dia 2

Vertel dat jullie nu bij les 3 zijn en gaan oefenen met het zoeken van bronnen in de online catalogus van de bibliotheek en op internet.

Vraag:

Weet iedereen wat een catalogus is? [Een catalogus is een opsomming van voorwerpen of boeken die ergens te vinden of te bekijken zijn.]

dia 3

Bekijk het filmpje en voer een kort klassengesprek. Weten de kinderen wat er in de bibliotheek allemaal te vinden is? Kunnen ze ook iets noemen wat wel in de bibliotheek te vinden is en niet in het filmpje te zien was? Weten ze dat het lidmaatschap tot 18 jaar gratis is?

Inventariseer wie al lid is van de bibliotheek en wie nog niet. Vertel dat wanneer je lid wilt worden, je met je ouders naar de bibliotheek moet gaan en je je identiteitsbewijs moet meenemen.

Laat de kinderen weten of jullie met klas ook naar de bibliotheek gaan. In de bibliotheek doen de kinderen opdracht 4 en 5 – het vinden van de boeken en beoordelen op bruikbaarheid.

Gaan jullie niet met de klas naar de bibliotheek? Dan maken de kinderen opdracht 4 en 5 met hun ouders of een klasgenoot.

dia 4

LES 3

In deze les oefen je met het vinden van informatie op internet en in de catalogus van de bibliotheek.

Vertel de kinderen wat ze in deze les gaan oefenen.

dia 5

LES 3

Dit ga je doen:

1. zoekwoorden bedenken die bij jouw onderwerp passen.
2. zoeken naar bruikbare boeken en beoordelen of erin staat wat je nodig hebt.

Bespreek kort met de kinderen wat ze deze les gaan doen.

dia 6

LES 3

De bibliotheekcatalogus

Bekijk het filmpje

Vertel:

In elke bibliotheek staan computers waarop je kunt zoeken naar boeken die je in de bibliotheek kunt vinden. Maar ook vanuit huis of school kun je kijken in de catalogus van de bibliotheek. Straks gaan we zelf in de online catalogus van de bibliotheek zoeken. Eerst gaan we samen kijken hoe je in de bibliotheekcatalogus boeken kunt vinden.

Bekijk het filmpje en stel de kijkvraag:

Wat is erg belangrijk voor het vinden van de juiste boeken in de bibliotheek? [De juiste zoekwoorden en filters gebruiken.]

Vertel:

Het bedenken van goede zoekwoorden is best lastig.

De kinderen maken in tweetallen opdracht 1 en 2 en bedenken voor zichzelf en hun maatje een aantal zoekwoorden.

dia 7

Maak de les na 15 minuten weer centraal. Bespreek de antwoorden van een aantal kinderen.

Vraag de klas om mee te denken: wie weet nog andere zoekwoorden die goed passen bij het onderwerp dat net in de klas is besproken? Voer eventueel de genoemde zoekwoorden in de online bibliotheekcatalogus op het digibord in en kijk wat het resultaat is.

Vertel:

Bij het zoeken van informatie op internet met jouwzoekmachine.nl of Google heb je ook goede zoekwoorden nodig.

Met opdracht 3 zoeken de kinderen zelfstandig minimaal drie titels over hun onderwerp. Geef ze hiervoor ongeveer 15 minuten de tijd.

Is er niet voor elk kind een computer beschikbaar? Geef deze opdracht dan mee als weektaak.

Opdracht 4 en 5 maken de kinderen in de bibliotheek of als weektaak/huiswerk.

dia 8

Laat eventueel alvast dit filmpje zien waarin wordt uitgelegd hoe je gevonden informatie beoordeelt.

dia 9

Bespreek kort met de klas wat ze nu kunnen: informatie vinden op internet en in de bibliotheekcatalogus. bruikbare bronnen vinden en selecteren.

dia 10

LES 3

VOOR DE VOLGENDE LES:

Maak opdracht 4 en 5 als weektaak.

Geef de kinderen opdracht 4 en 5 eventueel als weektaak. In deze opdracht moeten ze de boektitels vinden en beoordelen.

LESOVERZICHT

LES 4 *In je eigen woorden*

Informatie over de les

In deze les maken de kinderen een begin met het ontwerp van het omslag van hun werkstuk. Verder lezen ze In deze les gaan de kinderen een voorlopige inhoudsopgave maken door de vragen die ze bedacht hebben in les 1 in een logische volgorde te zetten. Vervolgens noteren ze achter elke vraag welke bron informatie geeft over deze vraag. Dan begint het ‘echte’ werk; het in je eigen woorden opschrijven van de gevonden informatie. Dat is een moeilijke klus. Door klassikaal te oefenen met het herkennen en onderstrepen van sleutelwoorden en het bedenken van synoniemen maken ze hier een begin mee. Laat, afhankelijk van de groep en het niveau, de kinderen hiermee oefenen.

Lesdoel

Het centrale lesdoel voor de kinderen is op het digibord als volgt verwoord:

In deze les oefen je:

met het maken van een inhoudsopgave en het schrijven van een tekst in je eigen woorden.

Lesduur en organisatie

- Lesduur: 60 minuten.
- Lesorganisatie: 10 minuten klassikaal - 15 minuten zelfstandig - 20 minuten klassikaal – 15 minuten zelfstandig (eventueel klassikaal) – 5 minuten klassikaal
- In opdracht 1 en 2 maken de kinderen zelfstandig een voorlopige inhoudsopgave en een overzicht van de bronnen waarmee ze de antwoorden op hun vragen kunnen vinden.
- Speel tijdens het tweede klassikale deel van de les het synoniemenspel en leg vervolgens uit hoe je sleutelwoorden herkent en synoniemen vindt. Dit gebruiken ze wanneer ze de teksten die ze in de bronnen vinden, in hun eigen woorden gaan opschrijven.
- Laat de kinderen opdracht en 3 en 4 maken. Maak deze opdrachten eventueel klassikaal als tijdens de klassikale instructie blijkt dat de kinderen hier moeite mee hebben.
- Maak de les centraal en laat enkele kinderen hun synoniemen vertellen. Bespreek kort wat ze nu kunnen en vertel eventueel dat ze opdracht 5 voor hun weektaak moeten maken.

Nodig voor de les

- Digibord
- Toegang tot internet en tablets of computers per leerling

dia 1

Met dit eerste beeld kun je nog even terughalen wat de kinderen de vorige les hebben gedaan.

Vraag:

Wat hebben we de vorige les gedaan?

[In de vorige les hebben we gekeken hoe en waar je informatie kunt vinden in de bibliotheek en hebben we geoefend met het bedenken van goede zoekwoorden.]

dia 2

Vertel dat jullie nu bij les 4 zijn en gaan oefenen met het maken van een voorlopige inhoudsopgave en het in je eigen woorden opschrijven van gevonden informatie.

dia 3

Vertel:

In een museum zoeken ze voor tentoonstellingen allerlei informatie op. Dat wordt dan kort opgeschreven voor de bezoekers van het museum. Daar gebruiken ze synoniemen bij.

Bekijk samen het filmpje.

dia 4

Vertel de kinderen wat ze in deze les gaan oefenen.

dia 5

LES 4

Dit ga je doen:

1. een voorlopige inhoudsopgave maken.
2. het synoniemspel spelen.
3. informatie in je eigen woorden opschrijven.

Bespreek kort met de kinderen wat ze deze les gaan doen.

Vraag of iedereen weet wat een voorlopige inhoudsopgave is? [Dat is een eerste versie van de inhoudsopgave die je later nog kunt aanpassen. Hij hoeft dus niet meteen goed te zijn.]

dia 6

LES 4

De kinderen maken zelfstandig opdracht 1 en 2 en maken zo een voorlopige inhoudsopgave. Daarbij gebruiken ze de vragen die ze in les 1 hebben bedacht. Laat de kinderen weten uit hoeveel vragen de inhoudsopgave moet bestaan. Bijvoorbeeld vier vragen voor groep 6 en acht vragen voor groep 8. Benadruk dat dit 'voorlopig' is! Tijdens het zoeken naar de goede informatie kun je er achter komen dat je de vraag beter kunt aanpassen. Of je komt iets te weten wat heel interessant is, maar waar je geen vraag over had. Loop ondertussen door de klas en help waar nodig.

Maak na 15 minuten de les weer centraal en speel het synoniemspel.

dia 7

Het synoniemspel!

LES 4

Speel het spel!

Vertel:

Nu heb je een voorlopige inhoudsopgave gemaakt met de vragen die je bedacht heb in les 1. Straks ga je deze vragen in je eigen woorden beantwoorden. Je schrijft de tekst dus niet letterlijk over uit je bron. Je gaat je eigen woorden gebruiken. Daarbij is het handig om synoniemen te gebruiken. Daarom spelen we nu het Synoniemspel.

dia 8

LES 4

Wat is een synoniem voor rijwiel?

A

Boemel

Rijtuig

B

C

Fiets

Slee

D

Vertel:

Je krijgt een woord te zien met daaronder vier andere woorden. Uit deze vier woorden moet je een synoniem vinden van het woord dat in het groot te zien is.

Het juiste antwoord is fiets.

Vertel eventueel: boemel is een synoniem voor stoptrein, rijtuig en slee zijn synoniemen voor een auto.

dia 9

LES 4

Wat is een synoniem voor kalm?

A	Levendig	Moeiteloos	B
C	Rustig	Vochtig	D

Het juiste antwoord is rustig.

Vertel eventueel: levendig is het tegenovergestelde van rustig, moeiteloos betekent dat je iets makkelijk kunt; dus zonder moeite. En niet kalm, maar klam is een ander woord voor vochtig.

dia 10

LES 4

Wat is een synoniem voor wijs?

A	Absurd	Bezwaarlijk	B
C	Onberaden	Verstandig	D

Het juiste antwoord is verstandig.

Vertel eventueel: absurd is een ander woord voor belachelijk. Bezwaarlijk is een ander woord voor kwalijk. Onberaden is synoniem van dom.

dia 11

LES 4

Wat is een synoniem voor treffer?

A	Ambitie	Doelpunt	B
C	Ontmoeting	Plan	D

Het juiste antwoord is doelpunt.

Vertel eventueel: ambitie is een ander woord voor voornemen of plan. Ontmoeting is een synoniem voor iemand treffen.

dia 12

LES 4

Uitslag

Mogelijke antwoorden zijn: uitkomst, gevolg, resultaat, afloop, uitkomst, schimmel, pukkels, uitspraak

dia 13

LES 4

Geschiedenis

Mogelijke antwoorden zijn: verleden, verhaal, gebeurtenis, voorval, historie, vertelling

dia 14

LES 4

Op een onderzeeboot gaat het leven dag en nacht door. Daarom is de bemanning ingedeeld in ploegen. Een ploeg werkt zes uur. Daarna heeft deze ploeg zes uur de tijd om te slapen, te eten, een spelletje te doen of te sporten.

Bron: Junior informatieboekje 235, De onderzeeboot.

Vertel:

Met het synoniemenspel hebben we al een beetje geoefend met het nadenken over woorden. Maar hoe schrijf je nou een tekst in je eigen woorden? Daar gaan we nu mee oefenen.

Om een tekst te schrijven in je eigen woorden zoek je eerst de sleutelwoorden in de tekst. Sleutelwoorden zijn de belangrijke woorden in een tekst. Hier zie je een voorbeeld van een tekst.

dia 15

LES 4

Op een onderzeeboot gaat het leven dag en nacht door. Daarom is de bemanning ingedeeld in ploegen. Een ploeg werkt zes uur. Daarna heeft deze ploeg zes uur de tijd om te slapen, te eten, een spelletje te doen of te sporten.

Bron: Junior informatieboekje 235, De onderzeeboot.

Vertel:

De sleutelwoorden in deze tekst zijn onderstreept. Om sleutelwoorden te vinden, zoek je in elke zin naar woorden waar je 'de' of 'het' voor kan zetten. Verder kijk je over wie of wat de zin gaat. Je zoekt naar de woorden die je nodig hebt om de zin te begrijpen.

Als je de sleutelwoorden hebt gevonden herschrijf je de tekst. Daar kun je synoniemen bij gebruiken.

dia 16

LES 4

Het leven op een onderzeeboot gaat altijd door. Daarom is de bemanning is daarom verdeeld in ploegen. Een ploeg werkt zes uur en is daarna zes uur vrij. Dan kunnen ze doen waar ze zin in hebben.

Bron: Junior informatieboekje 235, De onderzeeboot.

De synoniemen zijn vet gemaakt.

dag en nacht > altijd

ingedeeld > verdeeld

Laat de kinderen opdracht 3 en 4 maken. Ze zoeken in een tekst sleutelwoorden (opdracht 3) en bedenken synoniemen voor sleutelwoorden voor hun eigen werkstuk (opdracht 4). Loop door de klas en help de kinderen waar nodig.

Maak deze opdrachten eventueel klassikaal als tijdens de klassikale instructie blijkt dat de kinderen hier moeite mee hebben.

dia 17

LES 4

Wat we nu kunnen:

- een voorlopige inhoudsopgave maken
- sleutelwoorden herkennen en synoniemen bedenken.

Maak de les weer centraal en laat enkele kinderen hun synoniemen vertellen.

Bespreek kort met de klas wat ze nu kunnen:
een voorlopige inhoudsopgave maken
sleutelwoorden herkennen en synoniemen bedenken.

dia 18

VOOR DE VOLGENDE LES:
Maak opdracht 5 als weektaak.

FUTURE

Laat de kinderen opdracht 5 voor hun weektaak maken.

LESOVERZICHT

LES 5 *Jouw werkstuk*

Informatie over de les

In deze les maken de kinderen een begin met het ontwerp van het omslag van hun werkstuk. Verder lezen ze wat er nog meer belangrijk is bij het maken van een werkstuk: de hoofdstuktitels, de inleiding, het nawoord en de bronnenlijst.

Misschien zijn ze al bijna klaar met het werkstuk of project, misschien gaan ze na deze vijf lessen pas echt beginnen. Als dat laatste het geval is, dan is het handig om het stapsgewijs aan te pakken en een planning te gaan maken. Laat in dat geval de kinderen opdracht 3 en 4 maken.

Lesdoel

Het centrale lesdoel voor de kinderen is op het digibord als volgt verwoord:

In deze les oefen je:

met het afmaken van je werkstuk of project en het maken van een planning.

Lesduur en organisatie

- Lesduur: 60 minuten.
- Lesorganisatie: 10 minuten klassikaal - 20 minuten in tweetallen - 5 minuten klassikaal – 20 minuten zelfstandig – 5 minuten klassikaal.
- Bespreek kort wat de kinderen de vorig les hebben gedaan en wat ze deze les gaan doen.
- In opdracht brainstormen de kinderen in tweetallen over de vorm van hun werkstuk en maken daarna zelfstandig een eerste schets van hun omslag. Maak na 10 minuten de les weer centraal. Zijn de kinderen nog niet klaar met hun omslag? Geen probleem, daar kunnen ze thuis aan verder werken.
- Vertel tijdens het tweede klassikale deel van de les wat er nog meer moet gebeuren voordat het werkstuk klaar is.
- Laat de kinderen afhankelijk van de voortgang opdracht 2 doen. Misschien zijn ze al bijna klaar met het werkstuk of project, misschien gaan ze na deze vijf lessen pas echt beginnen. Als dat zo is, dan is het handig om het stapsgewijs aan te pakken en een planning te gaan maken. Laat in dat geval de kinderen ook opdracht 3 en 4 maken.

Nodig voor de les

- Digibord
- Tekenpapier

FIND IT!

dia 1

Met dit eerste beeld kun je nog even terughalen wat de kinderen de vorige les hebben gedaan.

Vraag:

Wat hebben we de vorige les gedaan?

[In de vorige les hebben we een voorlopige inhoudsopgave voor je werkstuk gemaakt, het synoniemspel gespeeld.]

dia 2

Vertel dat jullie nu bij les 5 zijn en gaan oefenen met het verder uitwerken van de vorm van je werkstuk, ontdekken wat nog meer belangrijk is bij het maken van een werkstuk of een project en het maken van een planning.

dia 3

Bekijk samen het filmpje waarin kinderen een originele vorm voor hun werkstuk hebben bedacht.

Vraag:

Welke vorm zou nog meer goed passen bij dit onderwerp?

[Bijvoorbeeld een grote poster waarop een landkaart is afgebeeld waarin de reis is getekend en met uitleg wat er op een bepaalde plek gebeurde.]

dia 4

Vertel de kinderen wat ze in deze les gaan oefenen.

dia 5

LES 5

Dit ga je doen:

1. een creatieve vorm bedenken voor je werkstuk.
2. een planning maken.
3. je werkstuk helemaal afmaken.

Bespreek kort met de kinderen wat ze deze les gaan doen.

dia 6

Maak tweetallen van kinderen die dezelfde vorm hebben gekozen. De tweetallen besteden maximaal 15 minuten aan opdracht 1.

Leg eventueel ter inspiratie wat kookboeken, reisgidsen, tijdschriften en hoe overleef ik... boeken in de klas.

Maak na 20 minuten de les weer centraal. Zijn de kinderen nog niet klaar met hun omslag? Geen probleem, daar kunnen ze thuis aan verder werken.

dia 7

Vertel:

Als je klaar bent met schrijven van de hoofdstukken en het omslag, is je werkstuk nog niet af..

Een goed werkstuk heeft een inleiding en een nawoord. In de inleiding vertel je wat je wilt leren over je onderwerp en in het nawoord vertel je wat beter kan en wat al goed ging tijdens het schrijven van je werkstuk. Je geeft ook een overzicht van alle bronnen die je hebt gebruikt tijdens het schrijven. Dat heet een bronnenlijst.

Ga je in Word werken? Dan vind je op het YouTube-kanaal van FutureNL handige tips voor het werken met Word.

Misschien zijn de kinderen al bijna klaar met hun werkstuk; laat ze dan opdracht 2 doen. Misschien gaan ze nu pas echt beginnen. Als dat zo is, dan is het handig om het stapsgewijs aan te pakken en een planning te gaan maken. Laat in dat geval de kinderen opdracht 3 en 4 maken.

Vertel op welke datum de kinderen hun werkstuk of project moeten inleveren. Op basis hiervan kunnen ze dan hun planning bij opdracht 3 maken.

Maak na 20 minuten de les weer centraal.

dia 8

LES 5

Wat we nu kunnen:

- een creatieve vorm bedenken voor je werkstuk of project.
- een planning maken.
- je werkstuk of project helemaal afmaken.

Bespreek kort met de klas wat ze nu kunnen:

- een creatieve vorm bedenken voor je werkstuk of project
- een planning maken
- je werkstuk of project helemaal afmaken